

Тема: Технологія виробництва молока і яловичини

План

1. Сучасний стан галузі скотарства в Україні.
2. Біологічні та господарські особливості великої рогатої худоби.
3. Хімічний склад і харчова цінність молока.

1. Тваринництво є провідною галуззю суспільного виробництва, основним постачальником повноцінного харчового білка та сировини для переробної промисловості.

Однак протягом останнього десятиріччя в галузі катастрофічно скоротилося поголів'я великої рогатої худоби - у 2,7 рази, свиней - 2,6, овець і кіз - 4,8, птиці - більш як у 2 рази. Виробництво м'яса зменшилося у 2,5 рази, молока і яєць - 1,9, вовни - у 8 разів. Унаслідок цього споживання м'яса і м'ясопродуктів на душу населення зменшилося з 68 кілограмів у 1990 році до 32 кілограмів - у 2000 році, молока і молокопродуктів - відповідно з 373 до 198 кілограмів, яєць - з 272 до 163 штук.

Основною причиною такого зменшення поголів'я тварин і виробництва продукції була незацікавленість товаровиробників у розвитку тваринництва через велику збитковість усіх його галузей.

Слід зазначити, що зменшення обсягів виробництва продукції та скорочення чисельності поголів'я тварин сталося внаслідок різкого спаду обсягів виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах. Так, якщо за останні 10 років виробництво м'яса в господарствах населення зросло на 130 тис. тонн (7 відсотків), то у сільськогосподарських підприємствах воно зменшилося майже на 4 млн. тонн, або в 6,5 рази. Чисельність поголів'я великої рогатої худоби в господарствах населення за цей час збільшилася на 856 тис. голів (24 відсотки), а в сільськогосподарських підприємствах - скоротилася на 16,6 млн. голів (у 4,3 рази), свиней - відповідно на 280 тис. (5 відсотків) і 12,6 млн. голів (у 6,2 рази).

Таким чином, відновити чисельність поголів'я тварин та збільшити обсяги виробництва необхідно насамперед у реформованих сільськогосподарських підприємствах, там, де вони втрачені. У свою чергу, це дасть змогу краще забезпечити господарства населення молодняком худоби і птиці та кормами

У тваринництві - базовій галузі агропромислового комплексу виробляється 45 % валової продукції сільського господарства. Через складний стан галузь потребує державної підтримки, в тому числі за рахунок коштів державного бюджету, які б спрямовувалися на розвиток тваринництва, становлення його як конкурентоспроможної галузі.

З метою вдосконалення економічного стимулювання та нормативно-правового забезпечення розвитку тваринництва передбачається:

- ✓ фінансування за рахунок коштів з бюджету Державної програми селекції у тваринництві та птахівництві;
- ✓ проведення доплат сільськогосподарським товаровиробникам за продані ними на забій та переробку суб'єктам підприємницької діяльності, які мають власні (орендовані) переробні потужності, або забиті і перероблені у власних (орендованих) переробних цехах сільськогосподарських підприємств молодняк великої рогатої худоби підвищених вагових кондицій, кондиційних свиней, курей-бройлерів та підтримка розвитку м'ясного скотарства, шовківництва і бджільництва;

2. Великій рогатій худобі властива масивність і дещо грубувата будова тіла, шлунок – чотирикамерний. Тривалість життя корів – біля 20 років. Строк господарського використання -12 -15 років. Тварини ростуть до 5 років. Статева зрілість у телиць настає в 7 – 9 місяців, у бичків – у 6-8 місяців. Тільність триває в середньому 285 діб. Корови здебільшого одноплідні, зрідка народжують двійнят. Лактація в корів триває 280-320 діб, сухостійний період - 1,5-2 місяці. Велика рогата худоба здатна перетравлювати дешевий грубий рослинний корм, невибаглива і добре пристосована до мінливих умов середовища. Продуктивність ве-

ликої рогатої худоби залежить від породних особливостей та від умов годівлі і утримання.

3. Молоко - секрет молочної залози, що є однорідною жовтувато – білого кольору із солодкуватим смаком і специфічним запахом.

У перші 7-10 діб після отелення молочна залоза синтезує секрет, який відрізняється від звичайного молока - молозиво. Колір молозива жовтий, на смак – солонувате, має більш в'язку і густу концентрацію. Молозиво випоюють лише телятам.

У склад молока входить більше ста компонентів: жири, білки, вуглеводи, мінеральні речовини, ферменти, гормони та ін.

Питне молоко характеризується високими споживними властивостями, які визначаються його хімічним складом, засвоюваністю, енергетичною цінністю, органолептичними показниками, використанням. Вміст білків і цукрів у питному молоці такий самий, як у свіжовидоєному.

Біологічна цінність питного молока визначається вмістом повноцінних білків, поліненасичених жирних кислот, фосфатидів, мінеральних речовин, вітамінів. Молоко забезпечує потребу організму людини у жиророзчинних вітамінах на 20-30 %, у вітамінах В2 і В6 - на 70 %, у вітаміні В12 - майже на 100 %. Всі речовини у молоці перебувають в оптимальному співвідношенні. Молоко характеризується високими органолептичними властивостями: ніжним і приємним смаком, привабливим білим кольором з жовтуватим відтінком. Воно необхідне для функціонування багатьох органів людини, насамперед печінки. Використовують молоко в їжу безпосередньо, для ших, других і третіх страв, у хлібопекарській, кондитерській та інших галузях харчової промисловості.

Молоко - продукт регулярного доїння вимені тварини і може бути перемішане з молоком тієї ж самої або й інших однорідних тварин, отриманого у той самий час доїння або в інший час. У харчовій промисловості найпоширеніше коров'яче молоко, у різних місцевостях використовують також козяче, овече, кобиляче і осяче. В Азії видоюють буйволів, на далекій Півночі - північних оленів.

В арабських країнах та у Середній Азії, крім молока кіз та овець, споживають також верблюже молоко.

Тема: Технологія виробництва продукції свинарства

План

1. Народного господарського значення.
2. Біологічні та господарські особливості свиней.
3. Основні породи свиней.

1. Свинарство -- це галузь сільськогосподарського виробництва, що забезпечує населення багатьох країн світу цінними продуктами харчування. За статистичними даними зараз у світі виробляється понад 220 млн тонн м'яса, з яких близько 41 % припадає на свинину.

У різних регіонах нашої країни свинарство з давніх часів було традиційною галуззю тваринництва. Цінні господарське корисні ознаки свиней -- висока відтворна здатність, скороспілість та оплата корму, високий забійний вихід і енергетичність продуктів забою - гарантують їх перевагу у виробництві м'яса порівняно з іншими видами сільськогосподарських тварин. Свині дуже плодючі. При задовільних умовах годівлі й утримання від свиноматки можна одержати два опороси на рік, а в кожному опоросі -- по 10-12 поросят.

Свині порівняно з іншими сільськогосподарськими тваринами значно скороспіліші. У результаті високої плодючості і доброї скороспілості свиней від кожної свиноматки шляхом відгодівлі її приплоду можна мати 2-2,5 тонни свинини на рік, тоді як від приплоду однієї корови за той же період одержують лише 2,5-3,5 ц м'яса.

Свині - тварини, які добре акліматизуються. Вони легко пристосовуються до різноманітних кліматичних та кормових умов і їх можна розводити в господарствах різного напрямку на всій території України. Свинарство дає можливість інтенсивно вирішувати м'ясну проблему в країні.

Свині здатні давати велику кількість приплоду внаслідок ранньої статевої зрілості, короткого періоду поросності й високої багатоплідності. Від окремих свиноматок за опорос одержують до 32 поросят.

2. Свині – всеїдні тварини. Апарат травлення дає можливість цим тваринам споживати різноманітні корми: зернові, коренебульбоплоди, траву, трав'яне борошно, корми тваринного походження, харчові відходи.

Біологічною основою підвищення м'ясності є прискорення росту м'язової тканини поряд із зниженням інтенсивності відкладання жиру. М'язева тканина в перші шість місяців життя формується найінтенсивніше, відносна маса її в організмі відповідно зростає; пізніше швидкість росту м'язів знижується, а зростає відкладання жиру.

Оптимальним віком першого запліднення для свиней більшості порід є 9-10 місяців при живій масі кнурів 135-150 кг, свинок -120-140кг, що дає можливість у 13-14- місячному віці від свиноматок одержувати повноцінний молодняк.

Вагітність свиноматок називають – поросністю. Поросність триває в середньому 114 -116 днів, хоча мають місце коливання в той чи інший бік.

Свиноматки всіх сучасних порід при першому опоросі можуть давати по вісім – дев'ять і більше поросят. Після шостого опоросу багатоплідність знижується.

3. ЛАНДРАС

Перша спеціалізована порода свиней м'ясного типу. Виведена в Данії на початку ХХст шляхом схрещування місцевих свиней з великими білими в умовах інтенсивної годівлі та насичення раціону білками тваринного походження. При виведенні породи проводився довготривалий відбір та підбір помісей за скороспілістю та м'ясними якостями. Ландрас – одна з найпоширеніших в світі порід свиней. В Україну була завезена в 1948 році. Порода популярна в таких країнах, як Швеція, Норвегія, Фінляндія, Великобританія, США, Канада, Бразилія, Нова Зеландія, Австралія.

Тулуб Ландрасів розтягнутий, спина пряма, стегна масивні, плоскі, вуха довгі, сильно нависають на очі, шкіра тонка, щетина біла, рідка. Маса хряків досягає 300кг, свиноматок – 250. М'ясо туші не жирне, шар підшкірного жиру тонкий.

У Ландрасів висока репродуктивна здатність. Багатоплідність свиноматок складає 10 – 12 поросят за опорос, молочність – 50 – 60,4кг, маса гнізда при відлучці в 2 місяці 171 – 214кг, середня маса одного поросяти – 17 – 22,7кг. При м'ясній відгодівлі молодняк досягає маси 100кг за 6 місяців. Затрати корму на 1 кг приросту – 3,14 – 3,35 кормових одиниць.

Порода широко використовується для промислового схрещування. Репродуктивні якості помісних свиноматок покращуються на 5 – 10%, скороспілість молодняку – на 5 – 12%. При цьому знижуються затрати корму на 1 кг приросту живої маси і на 2 – 7% підвищується вміст м'яса в туші.

ВЕЛИКА БІЛА

По праву вважається однією з основних порід свиней у світі. В Канаді та США вона називається Йоркширською. Порода виведена в ІХХ столітті в Англії шляхом складного схрещування місцевих свиней з скороспілими китайськими, багатоплідними неаполітанськими та португальськими. Неодноразово завозилась на територію України, де успішно акліматизувалась. Пізніше, в результаті довгої та ретельної племінної роботи, була виведена фактично нова вітчизняна порода. Завдяки своїй високій здатності пристосовуватись до різних кліматичних та кормових умов на даний час Велика Біла порода розповсюджена практично у всіх зонах з розвинутим свинарством.

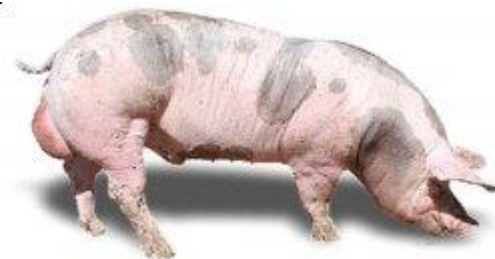
Розрізняють два основні типи породи: м'ясний та м'ясо-сальний. Для цих свиней характерне так зване „мармурове” м'ясо – з прожилками жиру. Його кількість в туші залежить від типу годівлі свиней. Товщина шпиків – 3,4 – 4,2см.

У свиней великої білої породи невелика голова, дещо вигнутий профіль, широкий лоб. Вуха тонкі, направлені вгору, вперед і в сторони. Шия м'язиста, холка

широка, грудна клітка глибока та широка, без перехвату за лопатками. Спина пряма, поперек і крижі широкі, стегна округлі, ноги міцні, правильно поставлені. Шкіра щільна, еластична, щетина біла, довга, гладка. Дорослі хряки важать 320 – 350кг, свиноматки – 220 – 250кг. Свині цієї породи скороспілі, мають високі показники приросту живої маси. Свиноматки характеризуються чудовими репродуктивними та материнськими якостями: більше 12 поросят за опорос, молочність – 75 – 80кг. При інтенсивній відгодівлі поросята досягають ваги 100кг до 6 місяців при затратах корму 3,6 – 4,0 кормових одиниці на 1 кг приросту. Велика біла порода свиней вважається основною селекційною породою материнської лінії. Її використання підвищує материнські якості ремонтних свинок: кількість народжених поросят, молочність. Також порода ціниться через свою стійкість до стресових факторів.

ПЕТРЕН

Це порода м'ясних свиней, виведена в Бельгії на початку ХХст. Для Петренів характерна хороша конституція тіла, надзвичайно високі життєздатність поросят та стійкість свиней до захворювань, ефективно за-своєння корму, прекрасний ріст, максимальна гібридна сила та сильний статевий інстинкт. Порода також характеризується високою якістю м'яса та великим забійним виходом туш.

Свині породи Петрен крупні, їх тулуб короткий і широкий, дуже добре розвинута м'язова тканина. Дорослі хряки важать 240 – 260кг, свиноматка – 150 – 220кг. Багатоплідність – 7 – 8 поросят за опорос, молочність – біля 60кг.

Материнські якості розвинуті слабо.

В багатьох країнах Європи (Нідерланди, Франція, Великобританія) Петрен використовується в промисловому схрещуванні як порода батьківської лінії для покращення м'ясних властивостей інших порід. При схрещуванні з Петреном отримують життєздатний молодняк, що має дуже високу стійкість до захворювань. В

Україні Петрен найчастіше використовується при трьохпородному схрещуванні з гібридом F1 (Велика Біла x Ландрас).

Тема: Вівчарство

План

1. Народногосподарське значення.
2. Біологічні та господарські особливості овець
3. Основні породи овець.

1. Вівчарство - окрема галузь тваринництва, яка забезпечує розведення овець і виготовлення сировини для легкої промисловості (шерсть, овчина, смушки) і харчових продуктів (молоко, м'ясо, сало). Найціннішим продуктом є шерсть, яку використовують у виробництві тканин, трикотажу, килимів, валяних виробів тощо. Зі шкір овець виготовляють хутрянні вироби. З молока грубошерстих овець виробляють сири.

Вівці виділяють піт, який містить сірку, жирні кислоти та бактерицидний ланолін, що використовується в парфумерно-косметичному виробництві і фармакології як основа для мазей.

Найбільш сприятливими для ведення вівчарства є посушливі степи, напівпустелі та гірські райони, що займають великі території. Вівчарства набуло розвитку в посушливих частинах помірної та субтропічної зон Південної та Північної Америки, Австралії, Південної Європи, Центральної та Середньої Азії, Південної Африки.

На поширення вівчарства вплинуло також те, що у майже у всіх релігіях світу вівця не відноситься до заборонених тварин.

2.

Вівці відносяться до жуйних тварин. Вівці мають вузьку морду, дуже рухомі тонкі губи, що дозволяє їм низько скушувати траву і підбирати із землі найдрібніші опалі частини рослин (листочки, колоски). Травна система овець добре пристосо-

вана до переварювання грубих кормів і повнішого засвоєння живильних речовин, що містяться в них.

У овець міцні кінцівки з міцними копитами. Вони рухомі і витривалі, можуть робити великі переходи і використовувати рослинність пустинних, напівпустинних і гірських пасовищ з розрідженим травостоєм. Вівці багатьох місцевих порід пустинних і гірських районів здатні накопичувати в сприятливі кормові періоди значні відкладення жиру в тілі, який витрачається під час перебоїв в годівлі. Ці тварини добре пристосовані до суворих умов сухого спекотного клімату. Вівці погано переносять утримання в сирих приміщеннях і на болотистих пасовищах. У таких умовах вони часто худнуть, знижують продуктивність, захворюють різними хворобами і нерідко гинуть.

Тривалість життя овець 12-14 років. Проте для господарського використання їх утримують тільки до 6-8 років, а потім вибраковуюють для забою на м'ясо. Статева зрілість у овець наступає в 6-7-місячному віці. Тривалість суягности у маток в середньому п'ять місяців, а період підсосу - 3-4 місяці. Вим'я у овець досить добре розвинене, з двома сосками. Зазвичай вівці приносять по одному ягнятті (за винятком овець романівської породи). Жива маса ягнят при народженні складає приблизно 7-8 % маси дорослої тварини

Під конституцією розуміють сукупність найбільш важливих екстер'єрних і інтер'єрних особливостей організму, обумовлююче здоров'я і продуктивність тварин. Конституція тварин залежить від спадкових властивостей і чинників навколишнього середовища. Вівці різних порід і різних напрямів продуктивності істотно відрізняються за конституцією, оскільки мають неоднаковий розвиток кістяка, м'язів, шкіри і травних органів.

У овець шерстного напрямку в порівнянні з м'ясними і молочними відносно важче шкіра (12,9 %), кістки і голова (15 %), а м'яса у них менше. У м'ясних тварин, навпаки, сильно розвинені показники м'ясності (курдючний і внутрішній жир — 59,6 %, м'ясо без кісток — 43,7 %), а маса шкіри складає тільки 6,2 %, кісток — 8,7 %. У овець молочного напрямку продуктивності дуже сильно розвинені внутрішні органи (50,6 %), але слабо розвинені шкіра (7,0 %) і показники м'ясності

(жир — 36,0 %, а м'ясо без кісток — 25,0 %). Розвиток окремих органів і тканин у овець різних порід і напрямів продуктивності визначає в тому або іншому ступені їх конституціональні особливості. Разом з цим в межах кожної породи можуть зустрічатися тварини різної конституції.

Міцна конституція. Тварини міцної конституції є найбільш бажаними для всіх напрямів продуктивності. Вони характеризуються пропорційним розвитком всіх частин тіла, хорошим здоров'ям, нормальними відтвірними здібностями і стійкістю до захворювань. Кістяк у них міцний, шкіра щільна, не дуже товста і не груба на дотик. Тварини міцної конституції мають зазвичай високу продуктивність.

Груба конституція. У овець сильно розвинений кістяк, особливо череп і кінцівки; спостерігаються потовщення і огрублення шкіри. Гармонійність складання часто порушується довгоногістю, великою головою. Тварини великі, масивні. Здоров'я часто навіть краще, ніж у овець міцного типу. Шерстні якості овець унаслідок гіршої оброслості, і більшою огрубленості шерсті зазвичай знижені. М'ясна продуктивність також нижче, ніж у тварин міцної конституції, в результаті більшої відносної маси кісток в туші.

Ніжна конституція. У тварин цього типу спостерігається недорозвинення кістяка: вузька морда, вузькі груди, свислий зад, тонкий кістяк. По масі вони менші за тварин міцного типу. Продуктивність таких овець знижена, оскільки шерсть у них рідша і коротша, оброслість черева погана, здоров'я слабкіше. У маток часто спостерігаються зниження відтвірної здатності.

Щільна (або суха) конституція. Тварини щільної конституції багато в чому схожі з тваринами міцної конституції. У таких овець буває менше жирових відкладень. Вони характеризуються інтенсивнішим обміном речовин, живим темпераментом, хорошою рухливістю. Кістяк у них помірно розвинений, міцний, шкіра щільна, добре розвинені м'язи, здоров'я хороше. З виробничої точки зору ці тварини бажаного типу.

Рихла (або сира) конституція. По основних ознаках тварини протилежні вівцям щільної конституції. У них сильно розвинені шкіра і підшкірна клітковина, що сприяє відкладенню жиру. Вони мають флегматичний темперамент. Обмін ре-

човин сповільнений. Цей тип конституції найчастіше зустрічається у тварин м'ясної продуктивності. Тварини рихлої конституції вимогливіші до годівлі і утримання. Серед них можна зустріти овець з низькою плодючістю, поганою молочністю.

Віднесення тварин до того або іншого типу конституції у виробничих умовах здійснюється по зовнішніх ознаках і за показниками продуктивності. Точніше визначення конституції вимагає вивчення фізіологічних ознак, складу крові, гістологічних особливостей, температури тіла, частоти дихання, пульсу. Серед тварин можна зустріти проміжні типи, яких без спеціальних досліджень важко віднести до якого-небудь з описаних типів конституції.

За екстер'єром оцінити овець складно тому, що шерстний покрив скрадає наявний розвиток і співвідношення ряду статей вівці (холки, спини, боків, черева, стегон). Найкраще піддаються оцінці будова і стан голови, шиї, ніг.

Досвідчений фахівець тільки по одній голові вівці може визначити породу, стать, вік, тип конституції і стан здоров'я тварини. Але це не значить що можна обмежитися тільки оцінкою голови. Усі статі тварини є інтегральними частинами цілого і повинні бути оглянуті, й оцінені з урахуванням загальної будови пропорційності, віку, типу, статі, угодованості, породи тварини і їх призначення. У виробничих умовах не роблять загальноприйнятих вимірів тварини в цілому і його статей.

Пояснюється це тим, що шерстний покрив утруднює точне вимірювання тварин, а експертна оцінка екстер'єру повинна проводитися швидко (отара овець за робочий день).

Живу масу овець установлюють тільки зважуванням. По вимірах і формулах живу масу не визначають, оскільки помилка досягає 25-30 %.

Вгодованість овець визначають оглядом і прощупуванням основних статей і місць відкладення жиру. Вік овець установлюють за племінними записами і за станом зубної системи.

Тип конституції овець визначають на око по сукупній оцінці розвитку кістяка, шкіри, мускулатури і шерстного покрову, а також окремих статей як інтегральних частин цілого організму.

При вивченні екстер'єру овець у виробничих умовах тварин не вимірюють. Студенти вимірюють овець і вираховують індекси з метою кращої оцінки їхніх статей і конституції. Беруть наступні проміри: висоту в холці, у хрестці, глибину, ширину й обхват грудей, косу довжину тулуба, обхват п'ястка, ширину в маклоках, ширину та довжину голови. Вираховують наступні індекси будови тіла овець.

Характеристику екстер'єру овець при їх бонітуванні дають у балах.

Вік овець за зміною зубів визначають тільки за стиранням різців. При цьому треба мати на увазі, що зміна різців у овець відбувається в такій послідовності: зачепи змінюються у віці 1-1,5 роки, середні внутрішні - у 2 роки, середні зовнішні - у 2,5-3 і крайки - у 3-3,5 роки. У віці чотирьох років зубна аркада рівна, зуби добре зімкнуті і ще не стерті. У 6,5-7 років зуби починають приймати долотоподібну форму, між ними утворюються простори, а в 7,5-8 років різці сильно стираються й овець вибраковують як "зубний брак".

Екстер'єр овець - це їх зовнішні форми, статура, а інтер'єр - внутрішня будова тварин, ступінь розвитку окремих органів і тканин, що визначають життєдіяльність організму. Вівці з різним екстер'єром зазвичай розрізняються по рівню і характеру продуктивності, а також по життєздатності. При оцінці екстер'єру вимоги до окремих статей вівці встановлюють відповідно до напрямку продуктивності.

Шкіра. Її властивості визначають шерстну продуктивність, якість смушка, овчини і шкіряної сировини. Шкіра має значення в обміні речовин, тому при оцінці тварин на неї звертають велику увагу. У овець, що дають тонку шерсть з хорошими технічними якостями, шкіра повинна бути тонка і щільна; у м'ясо-шерстих овець - товста дещо рихла. Дуже товста і рихла шкіра небажана. Товщину і щільність (рихлість) шкіри зазвичай визначають шляхом промацування.

Голова. У овець всіх напрямів продуктивності голова не повинна бути дуже важкою і грубою. У тварин шерстного напрямку голова довша, сухіша, а у м'ясо-шерстних - ширша. Форма голови служить непрямою ознакою статі тварини. У баранів вона важча і масивніша, ніж у маток. Довга і вузька перерозвинена голова небажана, оскільки вона указує на слабкість вівці.

Шия повинна бути середньої довжини, достатньо широкої і глибокої. У м'ясо-шерстих овець вона масивніша і коротша, ніж у тварин шерстного напрямку продуктивності. Дуже довга, вузька і плоска шия вважається порочною для овець всіх напрямів продуктивності.

Грудна клітка повинна бути широкою і глибокою, оскільки в ній розташовані такі важливі органи, як серце і легені. Ширші груди властиві м'ясним вівцям; у шерстних тварин вона глибока. Вузька і неглибока грудна клітка є великим недоліком для овець будь-якого типу, оскільки вона указує на слабку конституцію і погане здоров'я.

Загривок повинен бути широким і знаходитися на одній лінії із спиною. У овець шерстного напрямку загривок декілька виділяється над спиною і вужчий, ніж у м'ясних тварин. Висока і гостра холка - порок для овець будь-якого напрямку продуктивності.

Спина з попереком і крупом у овець повинна бути міцною, прямою і широкою, особливо це добре виражено у м'ясних скоростиглих овець. Провислість спини, попереку і звислість крупа — ознаки слабкості кістяка. Горбаті спина і попереки вважаються пороком.

Кінцівки повинні бути міцні, добре розвинені і правильно поставлені. Постановка кінцівок повинна бути широкою і більш менш прямовисною. Недолік постановки кінцівок - це їх зближує в скакальних і п'ясткових суглобах і саблестість. Неправильна постановка кінцівок утрудняє пересування овець на пасовищі. Молочні залози повинні бути об'ємисті, з нормальними, добре розвиненими сосками.

Про розвиток овець і форми їх статури судять по живій масі і промірам, а також на підставі окомірної оцінки окремих статей. Така оцінка дозволяє виявити позитивні і негативні особливості екстер'єру тварин і отримати повніше уявлення про нього.

Основні проміри овець, що відображають особливості їх екстер'єру, наступні: висота в загривку, висота в крижах, коса довжина тулуба, обхват тулуба за лопатками, глибина грудей, ширина грудей, ширина в маклоках, обхват п'ясті, довжина голови, ширина, глибина голови, а у жирнохвостих і курдючних овець, крім того,

довжина і ширина хвоста, або курдюка. Вимірювання рекомендується проводити незабаром після стрижки. Жива маса овець коливається залежно від вгодованості, породи, статі, віку і пори року. Овець зважують вранці до годівлі. Дорослих овець зважують, як правило, навесні після стрижки і восени перед злучкою.

Створити сприятливі умови годівлі, утримання овець і отримання максимальної продукції неможливо без знання їх біологічної своєрідності.

Найважливіші особливості овець, що визначають їх широке розповсюдження, велика пластичність в пристосованості до різних кліматичних і господарських умов, різностороння продуктивність, швидка відтворювальна здатність, достатньо висока скороспілість і здатність якнайповніше використовувати пасовищні корми.

Своєрідна будова передньої частини голови овець, а саме: вузька морда, дуже рухомі тонкі губи і гострі зігнуті різці дозволяють їм більш повно, ніж великій рогатій худобі, використовувати траву, збирати опалі зерна, поїдати низькорослі пасовищні рослини. Добре використовують вівці дешевий корм не тільки на рівнинних пасовищах, але і на схилах пагорбів і гір, часто недоступних для інших видів худоби, і поїдають найбільшу кількість видів різних рослин.

Вівці - скоростиглі тварини. Статева зрілість у них настає в 5-6-місячному віці. Проте перший раз ярок спарюють в 12-14-місячному віці, бо рання злучка порушує ріст і розвиток організму. Висока господарська скороспілість виявляється у виробництві повноцінної продукції в ранньому віці. Так, баранину можна отримувати у віці 6-8 місяців, пояркову шерсть - в 5 місяців.

При належній годівлі і утриманні молодняк овець росте швидко, середньодобовий приріст живої маси до відлучення складає 250-300 грама і досягає до відлучення (4 місяці) 45-50 % живої маси дорослих тварин, а до однорічного віку - 80-90 %.

Середньодобовий приріст маси овець може досягати більше 600 г.

Плодючість овець більшості порід складає 120-150 %, а романівських - 250-300%.

Іншою цінною якістю овець є їх здатність використовувати найдешевші корми. З 800 видів рослин, що виростають на природних пасовищах, вівці поїдають більше 400, тоді як велика рогата худоба - 150, коні - 90.

Вівці рухомі і витривалі, вони можуть робити великі переходи і використовувати рослинність степових, пустинних і гірських пасовищ.

Завдяки рухливості і витривалості вівці здібні до швидкої зміни пасовищ у разі такої необхідності. При цьому вони достатньо легко привикають до зелених корм, що ростуть на землі, виведеної з господарського користування, на схилах гір і пагорбів, які із-за своєї крутизни недоступні для інших видів худоби.

Проте треба мати на увазі, що вівці дуже погано переносять підвищену вологість, сирі пасовища сильну спеку. Проте завдяки чудово розвиненому шерстному покрыву вони не бояться холоду і в південних районах можуть використовувати пасовища круглий рік. Якщо виникають перебої в годівлі і напуванні, то вівці багатьох порід здатні витратити жир, накопичений в тілі (на хвості, в курдюці), що допомагає їм переносити нестаток кормів, коли на пасовищі випадає багато снігу і в інших несприятливих випадках.

При розведенні овець слід враховувати, що це стадні тварини. Тому їх не рекомендується вирощувати поодиноці. Особливо зручною для господарів властивістю овець служить можливість тримати їх разом з будь-якими іншими домашніми тваринами, що дозволяє господареві з найбільшою ефективністю використовувати наявні приміщення для худоби, інвентар, корма і пасовища.

При тому, що основні органи чуття: слух, зір, нюх - у овець розвинені добре, їх вища нервова діяльність розвинена слабо.

У цих тварин можна виробити тільки найпростіші умовні рефлекси, необхідні для елементарного управління ними на пасовищах, в кошарах.

Вівці полохливі: різкий окрик, шум можуть викликати і них переляк і тисняву, що слід пам'ятати при догляді за ними.

Також слід пам'ятати, що вівці чутливі до багатьох стресових чинників.

Так, вони сильно реагують на зниження температури і в перші десять днів після стрижки легко застуджуються. Тому в період стрижки і після неї треба їх

містити поблизу кошар, щоб у разі похолодання або дощу можна було швидко загнати в приміщення.

Сильна спека влітку гальмує прояв охоти у маток.

Висока температура і пряме сонячне світло згубно позначаються на спермопродукції баранів.

Негативний вплив роблять на овець перевантаженість приміщення або майданчика, грубе звернення, часті огляди, зважування і так далі

Всі ці обставини слід приймати до уваги при розведенні і вирощуванні овець, оскільки від них в значній мірі залежить здоров'я, а отже, і господарська продуктивність тварин.

Романівська порода – грубошерстна порода овець шубного напрямку продуктивності.

Міцний добре розвинений кістяк. Невелика суха довгаста горбоноса голова. Стоячі вуха. Округлий бочкоподібний тулуб, лінія холки, спини і крижів пряма. Короткий хвіст (8-10 см). Міцні прямі широко розставлені ноги. І самці і самки бувають рогаті і комолі. Маса баранів — 65-75 (до 100) кг., маток- 45-55 (до 90) кг.

Романівські вівці бажаного типу мають міцну конституцію, середній зріст, міцний кістяк, добре розвинену мускулатуру, широкі і глибокі груди, короткий хвіст, комолу голову. Барани крупніші за маток. Мають більш грубий і потужний кістяк, широко поставлені ноги і значну горбоносність голови.

Меронос порода тонкорунних овець.

Цінниться високоякісною шерстю.

Прекос (фр. Précose - ранній, скороспілий) - порода тонкорунних овець м'ясо-вовнового напрямку.

Виведена в кінці XIX столітті у Франції схрещуванням мериносів рамбульє з м'ясною лейстерською породою. Пізніше прекосів удосконалювали в Німеччині, звідки їх завезено в СРСР у 1926-1931.

Жива маса баранів 100-110 кг, вівцематок 55-60 кг. Шкіра без складок. Настриг вовни з баранів 8-10 кілограмів, з вівцематок 3,8-4,2 кілограми. Довжина вовни 7-10 сантиметри, тонина 58-64 якості, вихід чистої вовни 45-50%. Плодючість 140-150 ягнят на 100 маток. Вівці великі, скороспілі. Ягнята в 6 місяців досягають 40-45 кілограмів.

Розводять прекос у країнах Європи, зокрема в Україні, Північної Африки.